

Fine carens, cœlestibus

 Explicare mortalium
 Licet clamet concentibus

Laude quavis nec refero
 Cunctis claret confinia
 Servet herus ab omnibus
 Truso hostis acumine

Rôbustum per suffragium
 Cœlestis sceptri gremium.
 Perfruaris angelicum
 Vitam deges cespitibus.

SANCTI ALDHELMI

SCHIREBURNENSIS EPISCOPI

DIPLOMATA QUÆDAM,

SIVE

EJUS OPERUM PARS QUARTA.

I.

*Excerptum ex libro Antiquitatum Meldunensis
 cœnobii, ad verbum transcriptum.*

[Citat W. Dugdale in Monast. Ang. e Lelandi Collectaneis ms. in Bibliotheca Bodleiana, vol. III, p. 266.]

Meildulphus vitam eremiticam ducens, sub castello de Bladow, quod Saxonice dicitur Ingelborne Castell; fuit autem constructum a quodam rege Britanno, nomine Dunwallo Molvicius. Civitas quondam ibi fuerat, quæ penitus destructa fuit ab alienigenis; Castellum se munitum custodivit, quod per multum tempus stetit sine habitatione propinqua. Regia enim habitatio, et ejus manerium tam paganorum, quam Christianorum, non longe fuit a castello apud Kairdurberg, quod Saxonice dicitur Brohambergh, nunc vero Brokenberg. Prædictus eremita B petiit a castellanis tugurium sibi fieri sub castello, et obtinuit; non enim ibi erat magna hominum frequentatio. Hic dum sibi necessaria deficerent, scholares sibi in disciplinatum adunavit, ut eorum liberalitate tenuitatem victus emendaret. Brevi enim tempore scholares in exiguum conventum coaluere. Horum consortio et exemplo sanctus Aldhelmus ad plenum informatus, artem dialecticam adjecit erudire. Unde hinc fugiens ad pedes Adriani philosophi, abbatis sancti Augustini Cantuariensis, per aliquod tempus studuit, et sufficienter edoctus Meldunum repetiit. Qui postea, cum sociis suis, sub Maildulfo monacho attonsus est, vivente Maildulfo post tonsonem ejus annos quatuordecim. Castellum prænotatum tunc fuit sub dominio Eleutherii episcopi Wintoniensis, qui dominabatur in tota West-Saxonia. Mortuo Maildulfo, prædictus episcopus dedit situm Malmesburizæ sancto Aldhelmo.

II.

*Charta qua Eleutherius monasterium Maildulfi
 Aldhelmo donat.*

[Vid. Will. Malm. de Reg.]

Ego Leutherius (sic), gratia divina episcopus, pontificatus Saxonizæ gubernacula regens, rogatus sum ab abbatibus, qui sub jure parochizæ nostræ cœnobiali monachorum agmini pastorali sollicitudine præesse

A noscuntur, uti terram illam, cui inditum est vocabulum Maildulfesburch, Aldelmo presbytero ad degen dam regulariter vitam conferre largiri que dignarer. In quo videlicet loco a primo ævo infantiz atque ab ipso tirocinio rudimentorum liberalibus litterarum studiis eruditus, et in gremio sanctæ matris Ecclesiz nutritus, vitam duxit. Et ob hoc potissimum hanc petitionem fraterna charitas suggerere videtur. Quapropter prædictorum abbatum precibus annuens ipsum locum tam sibi quam successoribus suis normam sanctæ regulæ solerti devotione sequentibus, fraterna petitione coactus, ultroneus concedo. Actum publice juxta flumen Bladon, viii Kal. Septemb. Anno Incarnationis Domini 675.

III.

Quomodo Eleutherius Wintoniensis episcopus Aldhelmo presbytero et Meldunensi cœnobio terram de Maeldumesberg contulit æterna largitione.

[E chartulario cœnob. Malmes. in Bibl. Bodl., fol. 10 b.)

Solet plerumque contingere ut autumnali torrido facessante caumate brumalia sævientium ventorum flabra reciprocis alternatim cursibus succedant, quibus procellosa pelagi cærule enormesque Oceani gurgites hinc atque illinc quatuntur, quatenus navigio errante, nullus absque discriminibus navigans furibundo flamine carbasa rumpente transfretet; ita nimirum prostrata mundi pompulenta gloria, jamque appropinquante ejusdem termino, fluctuantes sæculi turbines incumbere experimento evidenti videntur, ut revera et absque ullo ancipiti scrupulo illa Domini præ sagmina nostris tandem temporibus comprobentur impleri, quibus ita cœlestia oracula effatus est: *Videte ficulneam*, etc. Porro inter has turbulentas sæculi tempestates Scripturarum flectenda sunt gubernacula, totiusque navigli armatura atque instrumenta paranda, quatenus, garrulo Sirenarum carmine spreto, ratis recto cursu ad portum patriæ prospere perducatur. Quapropter ego Eleutherius, gratia Dei episcopus pontificatus Saxonici gubernacula regens, rogatus sum ab abbatibus qui sub jure parochizæ nostræ cœnobiali monachorum agmini præesse noscuntur pastorali sollicitudine, ut

ram illam, cui vocabulum est inditum Malou...
 regis Aldhelmo presbytero ad degendam regulariter
 tam conferre largiri que dignarer; in quo videlicet
 a primo ævo infantia atque ab ipso tirocinio
 adimentorum liberalibus litterarum studiis erudi-
 tus et in gremio sanctæ matris Ecclesiæ nutritus,
 vitam duxit, et ob hoc potissimum hanc petitionem
 fraterna charitas suggerere videtur. Quapropter præ-
 dictorum abbatum precibus annuens, ipsum locum
 de quo supra mentionem fecimus, tam sibi quam suis
 successoribus, normam sanctæ regulæ solerti devo-
 tione sequentibus fraterna petitione coactus, ultro-
 neus impendo, quatenus in futuram posteritatem,
 remota omni disceptationum conflictu ingruentium,
 quiete continua, et pace perpetua, Deo famulari
 sine impedimento valeant. Sed, ne forte contentio-
 nis occasio deinceps emergat, hac rationis condi-
 tione interposita roborans confirmo, ut nullus succe-
 dentium demum episcoporum, seu regum, hanc no-
 stræ donationis chartulam tyrannica fretus pote-
 state, violenter invadat, asserens pertinaciter quod
 de jure potestatis episcopatus ablatum sequestra-
 tumque videretur; et idcirco sciendum est,
 et contra æmulos promulgandum, multo magis me
 commodum augmentumque pontificali Ecclesiæ addi-
 disse, quam per vim abstraxisse. Postremo, ut firmi-
 ter præfatæ donationis largitio jugiter mansura sit,
 prædictos abbates propriis manibus subscribere jus-
 simus. Quod si quis hæc scripta et decreta nostræ
 definitionis irrita facere nitetur, sciat se ante tribu-
 nal Christi rationem redditurum. Actum publice
 juxta flumen Bladum vii Kalendas Septembris, anno
 Incarn. Christi 680.

† Ego Eleutherius, ac si indignus episcopus,
 rogatus a fratribus, hanc donationis chartam sub-
 scripsi.

† Ego Cunebertus abbas subscripsi.

† Ego Hedde abbas subscripsi.

† Ego Wynebertus presbyter subscripsi.

† Ego Hiddi presbyter subscripsi.

† Ego Hedda subscripsi.

IV.

*Quomodo Ethelredus rex contulit Aldhelmo abbati et
 Meldunensi cænobio Newentune et Cherletone juxta
 Tetteburi.*

[Ibid., fol. 13. b.]

In nomine Domini nostri Jesu Christi Salvatoris.
 Nihil intulimus, ut apostolicum testatur oraculum,
 in hunc mundum, nec auferre quidquid possumus.
 Idcirco terrenis ac caducis æterna et mansura mer-
 canda sunt. Quapropter ego Ethelredus rex Merciorum,
 rogatus a patricio meo et propinquo Coenfrido, pro
 anima mea, ac pro oratione fratrum in Mel-
 dunensi cænobio, triginta cassatos ab oc-
 casu in alio

concessu...
 regalis audacitas, nec...
 cretum nostrum confringere tentaverit. Si quis
 hanc donationem augere et amplificare voluerit, au-
 geat Deus partem ejus in libro vitæ. Quod si quis,
 tyrannica potestate fretus, demere vel auferre sate-
 gerit, sciat se coram Christo novemque angelorum
 ordinibus rationem redditurum. Scripta est autem
 hæc chirographi chartula, anno ab incarnat. Christi
 681, indic. 9.

Signum manus Ethelredi regis Merciorum.

Signum manus Coenfridi comitis.

Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus confir-
 mavi.

† Ego Saxwulfus episcopus subscripsi.

† Ego Bosel episcopus subscripsi.

V.

*Quomodo idem rex dedit eidem Ecclesiæ quindecim
 cassatos juxta Tetteburi.*

[Ibid., fol. 14 b.]

In nomine, etc. usque ad in Meldunesburg Deo ser-
 vientium, quindecim cassatos prope Tettan monaste-
 rium, Aldhelmo abbati libenter largitus sum. Si quis
 vero hanc donationem augere et amplificare voluerit,
 augeat Deus partem ejus in libro vitæ. Quod si quis
 tyrannica potestate fretus demere vel auferre sate-
 gerit, sciat se coram Christo, novemque angelorum or-
 dinibus, in tremendo examine rationem redditurum.

C Scripta est autem hæc chirographi chartula anno ab
 Incarn. Dom. 680, indict. 9.

† Ego Theodorus gratia Dei archiepiscopus confir-
 mavi.

† Ego Saxwulfus episcopus similiter.

† Ego Bosel episcopus subscripsi.

† Signum manus Ethelredi regis Merciorum.

† Signum Coenfridi comitis.

De Kemela, quam Ceadwalla rex dedit eidem Ecclesiæ.

[Ibid., fol. 15.]

Omnia quæ videntur temporalia sunt, et quæ non
 videntur æterna sunt. Idcirco visibilibus invisibilia, et
 caducis cœlestia præferenda sunt; quamobrem ego
 Ceadwalla, regnante Domino rex, aliquod emola-
 mentum Ecclesiæ impendere decrevi, id est, terram
 ex utraque parte silvæ quæ appellatur Kemela, cxxxii
 cassatos. Et ita fixa et immobilis hæc donatio perse-
 veretur, ut nullus hoc decretum frangere aut irritum
 facere præsumat. Si quis vero, superba inflatus ty-
 rannide, hanc donationem violare aut prævarice
 tentaverit; noverit se, in tremendo cunctorum æ-
 mine, coram judice vivorum et mortuorum ratio-
 nem redditurum. Scripta est vero hæc chartula indic/
 mense Aug., anno ab Inc. Dom. 682.

† Signum manus Cadwallari regis.

† Signum episcopi consensi.

VII.

Charta Berthwaldi de Sumerford quæ sita est juxta fluvium qui dicitur Tamesia, quam regali munificentia contulit Aldhelmo abbati Meldunensis Ecclesiæ et successoribus suis hæreditate perpetua.

[E chartulario cœnobii Malmes. in Bibl. Bodl. fol. 10, b.]

Ea quæ secundum timorem et amorem Domini religiosa largitionis devotione definiuntur, quamvis solus sermo sufficeret promulgare, tamen pro incerta futurorum temporum conditione scriptis publicis et documentorum gestis sunt confirmanda. Quapropter ego Berthwaldus, regnante Domino rex, pro remedio animæ meæ et indulgentia commissorum criminum, aliquam terram conferre largirique Aldhelmo abbati decrevi, id est, illam de orientali parte fluminis quod appellatur Temys, juxta vadum cujus vocabulum est Summerforde, xxxi cassatos, ea scilicet definitione, ut omni servitute sæcularium potestatum portio terræ illius perpetualiter sit libera, ad serviendum necessitatibus monachorum Deo servientium in monasterio quod vocatur Malmesburge. Et ut firmiter ac tenacius hæc donatio mea roboretur, præcellentissimum monarchum Ethelredum ad testimonium ascivimus regem, cujus consensu et confirmatione hæc munificentia acta est. Si quis contra hanc donationem venire tentaverit, aut tyrannica fretus potestate invaserit, sciat se in tremendo cunctorum examini coram Christo rationem redditurum. Actum publice in synodo juxta vadum Bregforde, mense Julio, 30 die mensis ejusdem; indictione 13, anno ab Incarnatione Domini 686.

- † Theodorus archiepiscopus.
- † Ethelredus rex Merciorum.
- † Berthwaldus subregulus.
- † Kenfrithus patricius.
- † Sexwulfus Lichfield, episcopus.
- † Bosel Wigornix episcopus.

VIII.

Charta de libertate, quam Ina rex contulit Aldhelmo præsuli, et Ecclesiis sub ejusdem regimine constitutis.

In nomine Domini Dei nostri Salvatoris. Ego Ina, regnante Domino rex, cum consilio et decreto præsulis nostri Aldhelmi, simulque cunctorum Dei sacerdotum suggestionem, et monachorum petitionem, qui in parochia Saxonum conversantur, hanc libertatem Ecclesiis impendo, et hanc privilegii dignitatem monasteriis confero, ut sine impedimento sæcularium

A rerum, et absque tributo fiscalium negotiorum, liberis mentibus Deo soli serviant, et monasticam cœnobii disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exercent, ac pro statu et prosperitate regni nostri, et indulgentia commissorum criminum, ante conspectum divinæ majestatis, preces fundere dignentur, et orationum officia frequentantes, in ecclesiis pro nostra fragilitate interpellare nitantur. Si quis vero contra hujus decreti syngropham venire tentaverit, sciat se coram Christo novemque Angelorum ordinibus, in tremendo examine rationem redditurum. Hoc vero decretum, a nobis libenter concessum, taliter confirmari et servari decernimus, ut tam nobis, vita comite, propitia Divinitate, regni gubernacula regentibus, inextricabili lege firmiter roboretur. Nam pro ampliori firmitatis testamento, principes et senatores, judices et patricos subscribere fecimus, quorum nomina infra tenentur ascripta.

Actum publice et confirmatum in loco qui appellatur Eburleagh, septima Kalendarum Juniarum die, indictione secunda anno ab Incarnatione Christi 704, feliciter.

† Signum manus Inii regis, qui hæc omnia propria manu confirmavit.

† Ego Aldhelmus, servus servorum Dei, hoc propria decretum manu roboravi.

† Ego Hagona abbas consentiens subscripsi.

† Ego Heagha abbas consentiens subscripsi.

† Ego Wedre abbas consentiens subscripsi.

C † Ego Wilgar abbas consentiens subscripsi.

† Ego Froda abbas consentiens subscripsi.

† Signum manus Beoban.

† Signum manus Ceonberth.

† Signum manus Ethelfridi.

† Signum manus Deduce.

† Signum manus Bealdhūm.

† Edbertus abbas consentiens subscripsi.

† Ego Wintra abbas consentiens subscripsi.

† Ego Beorwald abbas.

† Ego Beawulf abbas consentiens subscripsi.

† Ego Witta abbas consentiens subscripsi.

† Signum manus Camberth.

† Signum manus Coen.

† Signum manus Easwaldi.

D † Signum manus Ticceau.